

ŠENTVIŠKA GORA – PROSLAVA 4.7.2026

Govor, Silvo Hrovat

Spoštovani Jožko Člekovič,
spoštovani Angel Vidmar,
spoštovani župan Kobarida Marko Matajurc,
spoštovani podžupan Tolmina Tomaž Štenkler
spoštovani polkovnik Miran Rožanc
spoštovani komandir PP Tolmin Boris Zorko
spoštovani gospod Emir Ahmić,
spoštovani veterani vojne za Slovenijo, pripadniki policije, člani 86. čete TO,
krajani Šentviške gore, lovci, spoštovani gostje in prijatelji.

Danes smo se na Šentviški gori zbrali ob pomembnem jubileju — ob 35. obletnici vojne za Slovenijo in dogodkov, ki so tukaj pustili trajen zgodovinski pečat.

Petintrideset let ni malo.

Dovolj dolgo obdobje, da marsikateri spomini zbledijo, in hkrati dovolj kratko, da se mnogi med nami še vedno zelo jasno spominjamo negotovosti, napetosti in odgovornosti tistih dni leta 1991.

Vojna za Slovenijo je bila čas odločitev.

Čas, ko je bilo potrebno pokazati pogum, treznost in predvsem odgovornost.

Danes lahko s ponosom rečemo, da je Slovenija svojo državnost gradila tudi na enotnosti ljudi, ki so v odločilnih trenutkih stopili skupaj.

Dogajanje v Gornjem Posočju je imelo med vojno za Slovenijo svoje posebnosti.

Na našem območju niso odločale samo vojaške aktivnosti, ampak predvsem odgovornost, pogajanja in sodelovanje ljudi.

Že 28. junija 1991 je bil po uspešnih pogajanjih osvobojen mednarodni mejni prehod Robič — prvi mednarodni mejni prehod v Sloveniji, ki je bil ponovno odprt za promet.

Istega dne sta bili zavzeti oziroma predani tudi stražnica Livek in vojašnica v Bovcu.

V naslednjih dneh so potekala zahtevna pogajanja z vojašnico Tolmin, hkrati pa je prihajalo tudi do številnih prebegov vojakov iz stražnic Log pod Mangrtom, Učja in Livških Raven ter večkrat v večjih skupinah tudi iz vojašnice Tolmin.

Vse to je dokazovalo, da so bili med ljudmi prisotni razum, pogum in želja, da bi se preprečile nepotrebne žrtve.

Vrhunec teh dogodkov pa je bilo 30. junija 1991 zavzetje skladišča orožja in materialno-tehničnih sredstev JLA na Šentviški gori.

Dogodki na Šentviški gori imajo posebno mesto v zgodovini vojne za Slovenijo.

Tukaj ni šlo samo za zavzetje skladišča orožja in materialno-tehničnih sredstev JLA, ampak za veliko odgovornost in veliko nevarnost.

Vsaka nepremišljena poteza bi lahko imela hude posledice za vojake, domačine in širše območje.

Prav zato je bilo izredno pomembno, da je bilo skladišče prevzeto brez streljanja in brez žrtev.

Težo teh dogodkov potrjuje tudi dejstvo, da so evropski opazovalci ob prihodu na Tolminsko želeli obiskati prav skladišče na Šentviški gori.

To je bil dokaz, da je pomen teh dogodkov presegal lokalni okvir.

Prav zaradi pomena teh dogodkov je nastala tudi knjiga o Šentviški gori.

Nastajala je skozi pogovore, pričevanja in spomine neposrednih udeležencev dogodkov iz leta 1991.

Pri njenem nastajanju so sodelovali pripadniki teritorialne obrambe, policije, krajan, lovci in drugi posamezniki, ki so takrat sodelovali pri dogodkih na Šentviški gori in širšem Tolminskem.

Posebej pomembno se mi je zdelo, da se poleg osebnih pričevanj izdela tudi zgodovinski zapis dogodkov, saj je med udeleženci dolga leta obstajal občutek, da je bilo o teh dogodkih premalo povedanega in zapisanega.

Danes je knjiga pred nami.

Prikazuje dogodke na Šentviški gori v poletju leta 1991 — čas velike negotovosti, odgovornosti in težkih odločitev.

Ko sem zbiral gradivo za knjigo, sem znova spoznal, kako hitro čas briše podrobnosti in kako dragoceni so spomini ljudi, ki so bili takrat tukaj. Vsako pričevanje, vsaka fotografija in vsak dokument so prispevali košček zgodbe, ki bi brez njihove pripravljenosti za vedno ostala neizrečena. Zato ta knjiga ni delo posameznika. Je skupno delo vseh, ki ste bili pripravljeni ohraniti resnico o teh dogodkih.

To ni zgodba o junaštvu posameznikov, ampak zgodba o ljudeh, ki so v nevarnih razmerah znali sodelovati, ohraniti prisebnost in preprečiti tragedijo.

Pri dogodkih niso sodelovali samo pripadniki teritorialne obrambe in milice, ampak tudi domačini, lovci, civilna zaščita in številni posamezniki, ki so vsak po svojih močeh prispevali k skupnemu cilju.

Največja vrednost teh dogodkov ni bila v količini orožja, ampak v tem, da se je vse skupaj končalo brez žrtev.

Posebno težo pa daje tudi odločitev tedanjega podporočnika Emirja Ahmića, ki je v trenutku velike negotovosti sprejel odločitev, v kateri je bilo človeško življenje pomembnejše od orožja.

Danes bomo knjigo s spoštovanjem izročili udeležencem dogodkov iz leta 1991 in drugim, ki želijo ohraniti spomin na tisti čas.

Leta 1991 med nami ni bilo pomembno, kdo prihaja iz katerega političnega ali ideološkega okolja.

Pomembno je bilo, da smo znali stopiti skupaj, ko je bilo potrebno braniti svojo domovino in pravico do samostojne Slovenije.

Zato me danes včasih žalosti, da se tudi veterani vojne za Slovenijo zaradi različnih pogledov na preteklost prevečkrat oddaljujemo drug od drugega.

Dogodki leta 1991 bi morali ostati predvsem prostor spoštovanja, povezovanja in skupnega zgodovinskega spomina.

To dolgujemo tudi mladim generacijam.

Šentviška gora danes ni samo spomin na leto 1991.

Je tudi opomin, da smo bili Slovenci takrat najmočnejši takrat, ko smo znali stopiti skupaj.

Ne glede na različne poglede, razlike ali prepričanja.

To je sporočilo, ki ga moramo ohraniti tudi za mlade generacije.

Današnja slovesnost ni namenjena le obujanju spominov. Namenjena je tudi temu, da mladi razumejo, zakaj se danes lahko svobodno odločamo o svoji prihodnosti. To, kar je za mlade danes samoumevno, je bilo leta 1991 rezultat poguma, odgovornosti in pripravljenosti mnogih ljudi, da prevzamejo nase veliko breme.

Da samostojna Slovenija ni nastala sama od sebe.

Nastala je zaradi poguma, odgovornosti, sodelovanja in pripravljenosti ljudi, da v odločilnih trenutkih stopijo skupaj.

Zato naj današnje srečanje ne bo samo pogled v preteklost, ampak tudi spoštljiv opomin prihodnosti.

Hvala vsem, ki ste leta 1991 s svojim pogumom, znanjem in odgovornostjo prispevali, da so se dogodki na Šentviški Gori končali brez žrtev. Hvala tudi vsem, ki danes skrbite, da ta del naše zgodovine ne tone v pozabo, ampak ostaja živ spomin in pomemben del slovenske zgodovinske dediščine.

Naj živi spomin na leto 1991.

Naj živi Šentviška Gora.

In naj živi Republika Slovenija.

Hvala lepa.

Silvo Hrovat